

**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./**

Рамка за анализ на потребностите относно подкрепата за личностно развитие на децата и учениците

Община Бяла Слатина

I. ОБЩИ ДАННИ

1. Население към 31.12.2015 г. (в регистрите на служба ГРАО)

Население на общината	Постоянен адрес	Настоящ адрес
1.1. Население на общината (общо)	27009	26097
1.2. Момчета до 19 г.	2694	2659
1.3. Момичета до 19 г.	2571	2517

Забележка т.1.2. и т.1.3. са към дата 19.10.2016г.

2. Брой деца и ученици по възрастови групи към 31.12.2015 г. (в регистрите на служба ГРАО)

2. Общ брой деца	4775
2.1. Деца от 0 до 7 г. включително	1709
2.2. Деца и ученици от 7 до 13г. включително	1946
2.3. Деца и ученици от 14 до 18 г. включително	1120

3. Данни за мрежата от училища и детски градини

№	Име на училището /ДГ	Местоположение	Вид	Брой деца / ученици	Налични специфични ресурси, които могат да бъдат оползотворени за подкрепа за личностно развитие
	Училища				
1.	НУ „Христо Ботев“	гр. Бяла Слатина	Общинско/ неспециализирано /начално	218	Наличие на игротека Достъпна архитектурна среда -изградена рампа за инвалиди.
2.	НУ „Цани Гинчев“	гр. Бяла Слатина	Общинско/ неспециализирано /начално	167	Наличие на ресурсен кабинет Достъпна архитектурна среда -изградена рампа за инвалиди.
3	НУ „Христо Смирненски“	гр. Бяла Слатина	Общинско/ неспециализирано /начално	160	Наличие на ресурсен кабинет обзаведен с лаптоп, мултимедия, и бюро и ученически маси. Достъпна архитектурна среда -изградена рампа за инвалиди. Класните стаи са оборудвани с лаптопи, мултимедии и интерактивни бели дъски.
4	ОУ „Св. Климент Охридски“	гр. Бяла Слатина	Общинско/ неспециализирано /основно	355	Наличието на библиотека, стая за занимания по интереси, ресурсен кабинет, актова зала, спортна площадка, богат училищен и спортен календар, часове за факултативна подготовка, работата по двата проекта и по нац. програма "Ученически олимпиади и състезания".
5	СУ „Васил Левски“	гр. Бяла Слатина	Общинско/ неспециализирано /средно	485	Училището разполага с два кабинети за работа с деца със специални образователни

**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./**

					потребности и за обща подкрепа на личностното развитие.
6	ПАГ „Никола Й. Вапцаров“	гр. Бяла Слатина	Общинско/ неспециализирано / професионална гимназия	345	-
7	ПГО „Елисавета Багряна“	гр. Бяла Слатина	Държавно/ неспециализирано /професионална гимназия	128	Наличие на ресурсен кабинет и подемна платформа в общите помещения
8	СУ „Христо Ботев“	с.Габаре	Общинско/ неспециализирано /средно	208	-
9	СУ “Христо Ботев“	с. Галиче	Общинско/ неспециализирано /средно	169	Наличие на ресурсен кабинет, оборудван с дидактически материали и техника за работа в часовете. Направен е начален анализ на нуждите от подкрепа на личностното развитие на учениците, сформирани са екипи за подкрепа на личностното развитие и са разработени планове за подкрепа за всеки ученик със специални образователни потребности.
10	ОУ „Св.св. Кирил и Методий“	с.Попица	Общинско/ неспециализирано / основно	135	Достъпна архитектурна среда -изградена рампа за инвалиди.
11	ОУ „Христо Ботев“	с.Търнава	Общинско/ неспециализирано / основно	199	Ресурсен кабинет, компютри във всяка класна стая, обновена спортна площадка, детска площадка за отдих и извънкласни занимания
12	ОУ „Георги С. Раковски“	с.Търнак	Общинско/ неспециализирано / основно	140	Наличие на набор от образователни и дидактични игри, енциклопедии и книги.
	Детски градини				
1.	ДГ „Радост“	гр. Бяла Слатина	Общинска/ детска градина	98	няма
2.	ДГ „Детелина“	гр. Бяла Слатина	Общинска/ детска градина	154	няма
3.	ДГ „Незабравка“	гр. Бяла Слатина	Общинска/ детска градина	151	няма
4.	ДГ „Слънчице“	гр. Бяла Слатина	Общинска/ детска градина	128	няма
5.	ДГ Вълка Н. Ташевска“	с.Търнава	Общинска/ детска градина	133	няма
6.	ДГ „Червена шапчица“	с.Габаре	Общинска/ детска градина	94	няма

**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./**

4. Данни за деца от специализираните институции за предоставяне на социални услуги и на децата, на които се предоставят социални услуги в общността или социални услуги от резидентен тип

Институция /социални услуги	Общ брой на настанените /ползващите социални услуги деца	Данни за включването в образование		Брой настанени деца /лица, невяклучени в образование - причини
		Училище /ДГ	Брой деца /ученици	
ЦНСТ 1 за деца и младежи с.Бърдарски геран	14	НУ „Цани Гинчев“ гр. Бяла Слатина	10	0
		ДГ „Радост“ гр. Бяла Слатина, база, с.Бърдарски геран	4	0
ЦНСТ 1 за деца и младежи с.Бърдарски геран	15	НУ „Цани Гинчев“ гр. Бяла Слатина	1	0
		ОУ „Св. Климент Охридски“ гр. Бяла Слатина	11	
		ПАГ „Никола Й. Вапцаров“ гр. Бяла Слатина	3	
Център за настаняване от семеен тип 1 за деца и младежи с увреждания гр. Бяла Слатина /ЦНСТДМУ/	12	ОУ „Св. Климент Охридски“ гр. Бяла Слатина	1	11бр. лица над 18г.
Център за настаняване от семеен тип 2 за деца и младежи с увреждания гр. Бяла Слатина /ЦНСТДМУ/	12	ОУ „Св. Климент Охридски“ гр. Бяла Слатина	2	9 бр. лица над 18г.
		НУ „Цани Гинчев“ гр. Бяла Слатина	1	
Преходно жилище гр. Бяла Слатина за деца от 16 до 18 години	4 /четири/ деца, от които 2 момчета и две момчета.	ОУ „Св. Климент Охридски“ гр. Бяла Слатина	2	
		СУ „Васил Левски“ гр. Бяла Слатина	1	
		ПГО „Елисавета Багряна“ гр. Бяла Слатина	1	
Наблюдавано жилище гр. Бяла Слатина за младежи и девойки над 18 години	Трима потребители – 1 един/ младеж-учащ и 2 /две/ девойки, едната от които учи.	ПГО „Елисавета Багряна“ гр. Бяла Слатина	1	1
		ПАГ „Никола Й. Вапцаров“ гр. Бяла Слатина	1	

Коментари, пояснения:

В ЦНСТДМУ -1 гр. Бяла Слатина, ползват услугата 12 потребители, като 11бр. от тях са навършили 18г. и 1 потребител - дете, което се обучава с ресурсно подпомагане в основно училище „Св. Климент Охридски“.

В ЦНСТДМУ -2 гр. Бяла Слатина, ползват услугата 12 потребители, като 9бр. от тях са навършили 18г. и 3 потребители –деца, които са индивидуална форма на обучение. Две от децата се посещават

**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./**

по график от учители на Основно училище „Св. Св. Климент Охридски“ и едно от децата се посещава по график от учители на начално училище „Цани Гинчев“ гр. Бяла Слатина.

II. ИНФОРМАЦИЯ И АНАЛИЗ НА ДАННИТЕ ЗА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

1. Данни за деца и ученици, посещаващи детски градини и училища към 15.09.2016 г. (в документацията на отдел "Образование" на общинската администрация)

1.1. Деца в детски градини /без подлежащи на задължително предучилищно образование/	345
1.2. Деца, подлежащи на задължително предучилищно образование /ПГ в детска градина или училище/	413
1.3. Ученици в общински и държавни училища / 1- 4 клас/	1016
1.4. Ученици в общински и държавни училища / 5- 8 клас/	933
1.5. Деца в общински и държавни училища /9-12 клас/	760
ОБЩ БРОЙ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ, ВКЛЮЧЕНИ В СИСТЕМАТА НА ПУО НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА:	2709 ученика 758 деца

5. Данни за обхват и посещаемост на децата и учениците – за уч. 2015 / 2016 г.

Брой необхванати 5 –годишни и 6 –годишни деца на територията на общината	34 6-годишни деца и 47 5-годишни деца
Брой деца в задължителна училищна възраст, необхванати в системата на училищното образование	25
Брой деца и ученици, нередовно посещаващи ДГ /училище	55 ученика 5 деца от ДГ
Брой ученици, отпаднали от системата на училищното образование	За учебната 2015/2016г. – 2 ученика

Забележка: посоченият брой на необхванати 5 –годишни и 6 –годишни деца на територията на общината е въз основа на настоящите им адреси. Реално децата не са на територията на общината, но не са сменени настоящите им адреси.

6. Данни за включването на децата и учениците във форми за развитие на интересите и потребностите

Ученици, включени в ЦОУД за уч. 2016 / 2017 г.		Ученици, включени в училищни форми за развитие на интересите		Ученици, включени във форми за развитие на интересите по проекти към МОН /"Твоят час" и др./		Брой ученици, включени в извънучилищни форми за развитие на интересите	
Брой групи	Брой ученици	Брой групи	Брой ученици	Брой групи	Брой ученици	Брой групи	Брой ученици
34	806	47	1197	130	1551	28	723

Забележка: Някои от учениците са включени в повече от една форма за развитие на интересите

4. Данни за деца и ученици в риск_ - в документацията на училищата / ДГ, ДСП, ОЗД, МКБППМН; отдел "Образование", РЗИ, РУО, ГРАО, Областни съвети по наркотични вещества, РПУ и др.

за уч. 2016 / 2017 г.

4.1 Деца без родителска грижа или чиито родители са починали, неизвестни, лишени са от родителски права или родителските им права са ограничени, в т.ч с родители в чужбина	320
4.2 Деца, жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание във или извън семейството му	8

**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./**

4.3 Деца в опасност от увреждане на физическото, психическото, моралното, интелектуалното и социалното развитие	29
4.4 Деца, извършили насилие	1

5. Данни за деца и ученици със специални образователни потребности – данни за уч. 2016 / 2017 г.

5.1 Общ брой на децата и учениците със специални образователни потребности, които се обучават в детски градини по чл. 35 и в училищата по чл. 38 от Закона за предучилищното и училищното образование	184
От общия брой по т.5.1 – с ресурсно подпомагане от РЦПППО	174
5.2. Общ брой на децата и учениците със специални образователни потребности, които се обучават в специални училища	0
5.3 Деца и ученици със сензорни увреждания	6
5.4 Деца и ученици с множество увреждания	8
5.5 Деца и ученици интелектуални затруднения	99
5.6 Деца и ученици с езиково-говорни нарушения	21
5.7 Деца със специфични нарушения на способността за учене (дислексия, дисграфия, дискалкулия)	71
5.8 Деца и ученици с разстройства от аутистичния спектър	7
5.9 Деца с емоционални и поведенчески разстройства	16
От всички деца и ученици със СОП – брой на децата и учениците с необходимост от интензивна грижа и подкрепа	61

6. Данни за деца и ученици с хронични заболявания – данни за уч. 2016 / 2017 г.

6.1 Деца с хронични заболявания	62
---------------------------------	----

7. Данни за деца и ученици с изявени дарби – данни за уч. 2016 / 2017 г.

7.1.1 Деца с постижения в областта на науката	32
7.1.2 Деца с постижения в областта на спорта	20
7.1. 3 Деца с постижения в областта на изкуството	3

Изведени проблеми на училищно и общинско ниво, свързани с обхвата и възможностите за оказване на подкрепа на учениците:

Изведени проблеми на училищно ниво:

- В НУ "Цани Гинчев" гр. Бяла Слатина се обучават 167 деца, 66 от които пътуват от 8 села. Болшинството от тях са от ромски произход, от семейства, които са малограмотни или неграмотни, със слаба или никаква мотивация за учене. Проблеми с редовното присъствие няма, но усилията които полагат учителите, за да мотивират учениците да се учат, а не само да присъстват заради детските добавки, са много големи и не винаги успешни. 14 деца са от ЦНСТ - с. Бърдарски геран и от тях 5 са със СОП.

- НУ "Христо Смирненски" гр. Бяла Слатина – Наличието на деца, нередовно посещаващи детска градина в етапа на ранното детско развитие повишава риска от затруднения при адаптирането им в училище. Голям брой отсъствия поради: Социално-икономически причини: ниски доходи на родителите, лош жизнен стандарт и битови условия; безработни родители; децата остават вкъщи да се грижат за по-малките деца в семейството; децата се ангажират със сезонна работа; Семейни или етнокултурни причини: слаба заинтересованост на родителите за образованието на децата им; промяна на местожителството на семействата; неграмотност и необразованост на родителите, децата подражават на този модел и нямат мотивация за учене; Миграцията на родителите - заминаване на ученици в чужбина заедно с родителите или учениците се отглеждат от роднини, които не са в състояние да упражняват ефективен контрол; преместване на ученици в други населени места.

- ОУ "Св. Климент Охридски" гр. Бяла Слатина - Основните проблеми са резултат от

ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./

етнокултурни и социални причини. Учениците, които не посещават редовно учебните занятия имат и ниски резултати от учебния процес. Липсва семейната среда като мотивиращ фактор. И училището се оказва единствената възможност за тях, но след като то не е фактор в семейството, резултатът от усилията на учителите не е обнадеждаващ.

- СУ "Васил Левски" гр. Бяла Слатина - Недостатъчно време на общообразователния учител по време на учебните часове за работа с ученици със СОП, защото по-голямата част от тези ученици не могат да работят самостоятелно. Незаинтересованост на някои родители на ученици със СОП към процеса на тяхното развитие. Значителен проблем е оценяването на постиженията на учениците със СОП.

- Част от учениците в ПАГ „Никола Й. Вапцаров“ гр. Бяла Слатина живеят без родители, тъй като същите работят в чужбина и децата са отглеждани от настойници. Има ученици, които не разполагат с достатъчно финансови средства, което затруднява снабдяването им с учебници и учебни помагала. Учениците от региона нямат добра мотивация за получаване на средно образование, което се дължи на липсата на поминък.

- ПГО „Елисавета Багряна“ гр. Бяла Слатина - от общия брой на учениците в училището, само 17 ученика са нередовно посещаващи, 26 са учениците в риск, като и в двете групи попадат и ученици със специални образователни потребности. Общият брой на учениците със СОП към момента в училището е 34. Всичките по-горе изброени ученици попадат в обхвата, както на общата, така и на допълнителната подкрепа.

Проблемите произтичат най-вече от липсата на родителски контрол или отсъствието на родителите от страната и неефективно настойничество от роднини. По-голямата част от учениците са от социално слаби семейства.

- СУ „Христо Ботев“ с.Габаре извежда следните проблеми:

- мобилност на родителите;
- незаинтересованост от страна на родителите;
- бедност

- СУ „Христо Ботев“ с. Галиче - Социалната среда, високата безработица, неграмотността на родителите, недостатъчната подкрепа от тяхна страна води до дефицити в образователно-възпитателния процес.

- ОУ "Св.св. Кирил и Методий" с.Попица- Няма отпаднали ученици. Всички подлежащи на обучение до 16- годишна възраст и желаят да учат в училището са обхванати. Съществуват проблеми с ученици, които не посещават редовно училище.

- ОУ “Христо Ботев“ с. Търнава- Основна причина за проблема с прибиране и задържане на децата в училище е ниската мотивация за образование, която има у по-голяма част от учениците. Тя се дължи както на семейната среда, така и на обществените нагласи - можеш да живееш добре и без да имаш образование. Отношението към обучението на децата със СОП в масовата училищна среда също търпи промени, тъй като у много хора все още са налице остарели стереотипи на отношение към уязвимите групи хора. Децата се нуждаят от подкрепа най-вече за израстването им като социално отговорни личности, което най-добре би се случило при наличието на повече психолози в образователната система. В ОУ Търнава работи психолог на граждански договор, което обаче като брой часове е твърде недостатъчно за обхващане на всички проблеми и случаи, нуждаещи се от подкрепа - както ученици, така и семейства. Агресията сред децата, която бележи ръст и включва нови форми /кибертормоз/, е тяхната реакция на ситуацията, в която израстват - липсващи или неангажирани родители, критика към всеки и всичко, насилие в семейството и обществото.

Изведени проблеми на общинско ниво:

- Въпреки усилията на община Бяла Слатина съвместно с ръководствата на образователните институции, МКБППМН, да работи в посока за по-пълно обхващане и задържане на децата и ученици в учебните заведения, се идентифицират, ученици необхванати и отпаднали от образователната система, както и голям брой деца и ученици в риск. От общо 2709 ученика, 320 са деца в риск, 178 деца със специфични образователни потребности, а 55 ученика нередовно посещават училище, от прогимназиален и гимназиален етап.

Децата в риск, децата със специфични образователни потребности и нередовно посещаващите учебни занятия, са ученици за които реално съществува предпоставка за преждевременното им напускане на образователната система.

**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./**

- Причините за отпадане от училище са многообразни и не се проявяват изолирано, а въздействат комплексно. Това определя необходимостта да се подхожда комплексно и същевременно да се действа индивидуално към конкретния случай за всяко дете, застрашено от отпадане или вече отпаднало от образователната система. Едни от причините са:
  - **Социални и семейни** – *незаинтересованост на родителите; Неефективен контрол от страна на родителите; нисък социален статус, липса на мотивация в учениците и функционална неграмотност, непълноценни семейства, ниско образование на родителите.*
  - **Етнокултурни причини** – *ниска степен за готовност за училище, липса на ангажираност и визия за бъдещето на децата от страна на родителите, ранни бракове при момичетата.*
  - **Образователни причини** – *слаб успех в училище, трудности в усвояването и разбирането на материала. Попадайки в по-горен етап на образование, те не успяват да се включат активно и в резултат на това изостават, губят интерес за учене и работа.*
  - **Неизвинени отсъствия.**
- В община Бяла Слатина няма гарантиран набор от услуги по превенция, които да оказват подкрепа на родители и деца за отглеждането и възпитанието им. Услугите за превенция на рискови групи деца са ограничени. Съществуващите услуги са повече центрирани към децата и рядко обхващат родителите и налични рискови групи в общината (млади майки с риск да изоставят децата си, бедни и самотни родители с нисък родителски капацитет и др.);

Възможности/предложения за решение на изведените по-горе проблеми:

- ✓ **Предложения от училищата:**
  - НУ "Цани Гинчев" гр. Бяла Слатина - По сериозна работа с родителската общност и поддържане на постоянен контакт с всички институции, защитаващи правата на децата.
  - НУ "Христо Смирненски" гр. Бяла Слатина - ефективен контакт с родителите и съдействие от различни институции или от местната общност; акцент върху превантивната работа с учениците, за да се ограничат случаите на отсъствия и напускане, провокиране на позитивната нагласа към учебен труд и търсене на начини да се даде шанс на всеки ученик; осигуряване на максимално добри условия за провеждане на образователно-възпитателния процес, изразяващи се в създаването на атрактивна и приятна обстановка в училище; използване на интерактивни методи в образователно-възпитателния процес, използване на информационните технологии с цел изграждане на положителна мотивация към училището;
- Диалог със семействата на учениците, застрашени от преждевременно напускане на училище, посещения на домовете, поддържане на постоянни контакти с родителите и настойниците от страна на класните ръководители и директорите. Включване на родителите във всички форми на училищния живот, организиране на тържества, в които децата се изявяват пред родителите си, пред обществеността; използване на възможностите на часа на класа, например беседи в часа на класа, имащи за цел осъзнаване значението на училищното образование за успешна реализация в живота; извънкласни дейности с учениците - по проекти и програми /напр. „Твоят час“/; осигуряване на помагала на ученици, застрашени от отпадане от системата, изготвяне на програми, свързани с намаляване на неизвинените отсъствия ; осигуряване на обучение по български език за ученици от началния етап, които срещат затруднения, като се предотвратява изоставането; ефективното провеждане на консултациите и допълнителните занимания с учениците, което води до компенсиране на затрудненията в обучението преди те да станат причина за преждевременното напускане на училище; създаване на устойчиви механизми за работа с родителите на застрашени от отпадане ученици; разработване и изпълнение на политики за превенция на отсъствията от училище чрез подобряване на капацитета на педагогическия екип за идентифициране на причините , разработване и прилагане на механизми за контрол, оценка и самооценка на дейността на директора и педагогическите специалисти по отношение намаляването на отсъствията, разработването на система за проследяване на преместването и отсъствията на децата и учениците; партньорството с други заинтересовани страни и специалисти за работа със социално изолирани семейства и общности; развиване на дейности в училището за подкрепа за личностното развитие, справяне с възникващите трудности още от най-ранна възраст, активно взаимодействие между родители, деца и ученици и педагогически специалисти, развиване на между училищни инициативи и системен обмен на добри

ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./

практики

- ОУ "Св. Климент Охридски" гр. Бяла Слатина - Сериозни и рестриктивни мерки спрямо родителите. Ако децата са в училище резултатите ще бъдат съвсем различни.
- СУ "Васил Левски" гр. Бяла Слатина - Училището ползва услугите на специалисти от Регионалния център за подкрепа на приобщаващото образование. Ранното оценяване в началните класове създава условия за по-голяма лекота на приобщаването.
- ПАГ „Никола Й. Вапцаров“ гр. Бяла Слатина - Училището се старее да предложи на завършващите основно образование атрактивни професии, които да им позволят да се реализират успешно на пазара на труда. Общобразователната подготовка в училището е на високо ниво, което е предпоставка за успешно продължаване на образованието на желаещите във ВУЗ. Предвижда се задълбочаване на връзките между ПАГ и фирми, предоставящи работни места за дуално обучение (работа в реална работна среда) и работа на бъдещите специалисти.
- ПГО „Елисавета Багряна“ гр. Бяла Слатина -В подкрепа на класните ръководители и учители по отделните предмети, в началото на учебната година в училището бе назначен учител на длъжност педагогически съветник , който работи с учениците в риск и им оказва обща подкрепа , под формата на постоянни срещи с родителите и настойниците, посещения по домовете и консултации - индивидуални и групови. Активно включване на тези ученици в различни извънкласни и общо училищни дейности с повишаване и мотивиране към учебен процес. Оказване на материална или парична помощ на учениците в крайно тежко социално положение.
- СУ „Христо Ботев“ с.Габаре - по-чести срещи с родителите;
- съдействие от различните инстанции;
- включване в извънкласни дейности
- СУ "Христо Ботев" с. Галиче -включване на учениците в извънкласни дейности по интереси, училищни мероприятия и дейности. Създаване на екипи за подкрепа на личностно развитие, които да работят съвместно с родителите, органите за закрила правата на детето и органите за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните; развитие на ученическото самоуправление чрез ученическите съвети/парламенти с подкрепа от училището и от органите на местно самоуправление; Участие на Обществения съвет при решаването на създадените проблеми; Засилена контролна дейност от страна на ръководния екип.
- ОУ „Св.св. Кирил и Методий“ с.Попица -Училището предлага добра материална база , извънкласни форми на обучение и въпреки това съществуват проблеми при задържането на учениците в училище.
- ОУ „Христо Ботев“ с.Търнава- По-голямо уважение и зачитане от страна на обществото и бизнеса на ролята на семейството и майчинството като основополагащи на цялата обществена йерархия - чрез празници, посветени на семейството, родителите, майката, и т.н.; по-широко застъпени привилегии за майките, които искат да отгледат децата си ; по-големи права за отпуск почасово за участие на родителите с ученици в родителска срещи, обучения и др.; по-отговорно към училището и учителската професия от страна на държавата и обществото като цяло; осигуряване на психолог за всяко училище, независимо от броя ученици в него - необходим за работа с деца СОП, талантиливи деца, семейства и училищен екип.
- ✓ **Възможности за решение на изведените по-горе проблеми на общинско ниво:**
  - Община Бяла Слатина през 2017 година е планирала разширяване на възможностите за достъп на лицата до допълнителни услуги, чрез изграждане на Център за обществена подкрепа.
  - За превенцията на отпадането и задържане на децата в училище, е необходимо дейностите, които ще се изпълняват от ЦОП да са в партньорство с училищата и да са насочени към:
    - консултации и подкрепа за децата – потребители на услугите на ЦОП;
    - посещения в домашни условия и срещи/ разговори за издирване на отпадналите деца;
    - срещи, консултации, инициативи с родители за мотивиране и подкрепа на децата;
  - В училищата с идентифицирани деца в риск назначаване на психолог /педагогически съветник.

III. ИНФОРМАЦИЯ И АНАЛИЗ НА ДАННИТЕ ЗА РЕСУРСНАТА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ НА СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./**

**1. Данни за персонала в училищата и ДГ и други специалисти на територията на общината
– за уч. 2016 / 2017 г.**

Училище / ДГ	Населено място	Персонал			Педагогически специалисти													
		Общ брой	Педагогически	Непедагогически	Директор	Зам.-директор	Учител	Учител, ЦОУД	Психолог	Педагогически съветник	Логопед	Ресурсен учител	Учител на деца с умствена изостаналост	Рехабилитатор на слуха и говора	Корепетитор	Треньор по вид спорт	Ръководител на направление ИКТ	Външни лектори/ИИД
НУ „Христо Ботев“	Гр. Бяла Слатина	22,5	17	5,5	1	0	12	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
НУ „Цани Гинчев“	Гр. Бяла Слатина	18	14	4	1	0	9	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
НУ „Христо Смирненски“	Гр. Бяла Слатина	16	12	4	1	0	9	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ОУ „Св. Климент Охридски“	Гр. Бяла Слатина	36,5	26	10,5	1	1	22	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
СУ „Васил Левски“	Гр. Бяла Слатина	47,5	37	10,5	1	2	29	5	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
ПАГ „Никола Й. Вапцаров“	Гр. Бяла Слатина	38	30	8	1	2	26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3
ПГО „Елисавета Багряна“	Гр. Бяла Слатина	26	19	7	1	2	15	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
СУ „Христо Ботев“	С.Габаре	27,5	21	6,5	1	1	15	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
СУ „Христо Ботев“	С. Галиче	21	16,5	4,5	1	0	14,5	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ОУ „Св. св. Кирил и Методий“	С.Попица	19,5	14	5,5	1	0	10	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
ОУ „Христо Ботев“	С.Търнава	26,5	19	6,5	1	0	12	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
ОУ „Георги С. Раковски“	С.Търнак	19	13	6	1	0	9	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ДГ „Радост“	Гр. Бяла Слатина	21	11	10	1	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ДГ „Детелина“	Гр. Бяла Слатина	26	13	13	1	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ДГ „Незабравка“	Гр. Бяла Слатина	26	13	13	1	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ДГ „Слънчице“	Гр. Бяла Слатина	28	11	17	1	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ДГ Вълка Н. Ташевска“	С.Търнава	30	12	17	1	0	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ДГ „Червена шапчица“	С.Габаре	17,5	9	8,5	1	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Общо:		466	307,5	157	18	8	245,5	34	0	2	0	0	0	0	0	0	1	5

**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./**

2. Информация за възможностите на училищата /ДГ за ресурсно обезпечаване на подкрепата на децата и учениците със СОП – от м. януари 2017 г.

Училище / ДГ	Населено място	Брой деца /ученици със СОП	Възможности за:	
			назначаване на ресурсни специалисти /конкретно	назначава не на пом. учители
НУ „Христо Ботев“	Гр. Бяла Слатина	4	Не	не
НУ „Цани Гинчев“	Гр. Бяла Слатина	14	Да /1 ресурсен учител	
НУ „Христо Смирненски“	Гр. Бяла Слатина	12	Не	не
ОУ „Св. Климент Охридски“	Гр. Бяла Слатина	32	Да /1 ресурсен учител	не
СУ „Васил Левски“	Гр. Бяла Слатина	7	Не	не
ПАГ „Никола Й. Вапцаров	Гр. Бяла Слатина	3	Не	не
ПГО „Елисавета Багряна“	Гр. Бяла Слатина	34	да	да
СУ „Христо Ботев“	С.Габаре	6	Не	не
СУ“Христо Ботев“	С. Галиче	11	Не	не
ОУ „Св.св. Кирил и Методий“	С.Попица	15	не	не
ОУ „Христо Ботев“	С.Търнава	25	Да /2 ресурсни учители/	не
ОУ „Георги С. Раковски“	С.Търнак	9	Не	не
ДГ „Радост“	Гр. Бяла Слатина	0	не	не
ДГ „Детелина“	Гр. Бяла Слатина	1	не	не
ДГ „Незабравка“	Гр. Бяла Слатина	1	не	не
ДГ „Слънчице“	Гр. Бяла Слатина	0	не	не
ДГ Вълка Н. Ташевска“	С.Търнава	5	не	не
ДГ „Червена шапчица“	С.Габаре	0	не	не

3. Кадрова осигуреност със специалисти в социални и други институции на територията на общината

Специалисти	Брой
Медицински специалисти	1
Рехабилитатори	1
Логопеди	0
Ресурсни учители	0
Психолози	2
Социален работник	2
Възпитател	7
Арт-трудотерапевт	1
Детегледачи	10
Санитари	3

Забележка: Горепосаните специалисти са персонал на 4-те ЦНСТ, Преходно и Наблюдавано жилище

Изведени проблеми на училищно и общинско ниво, свързани с ресурсната обезпеченост:

В НУ "Христо Ботев" - Липса на специалисти за осигуряване на допълнителна подкрепа на личностното развитие на ученици със СОП. В НУ "Хр.Ботев"-Б.Слатина се обучават 4 ученика със СОП, от които 2 в дневна и 2 в индивидуална форма. За осигуряване на допълнителна подкрепа за личностното им развитие от специалисти - ресурсен учител, психолог , логопед, слухово-речеви рехабилитатор, с каквито училището не разполага, във връзка с подадено заявление в началото на уч. година от училището, Регионалният център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – област Враца е предоставил заявените специалисти за допълнителна подкрепа за

**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./**

лично развитие на деца/ученици със специални образователни потребности. Малкият брой ученици, имащи необходимост от допълнителна подкрепа за личностното им развитие от специалисти - ресурсен учител, психолог, логопед и осигуряването по бюджета целеви средства за учениците със СОП, са недостатъчни и правят нецелесъобразен разхода по назначаването към училището на горе посочените специалисти .

В НУ "Цани Гинчев" - Общо 29 ученика са с различни говорни нарушения, идентифицирани само от учителите, не и от логопед. Това създава големи трудности при усвояване на четенето и писането. Логопед и психолог работят само с ученици със СОП веднъж седмично, с ограничен брой часове и този ресурс не може да бъде използван за подкрепа на други нуждаещи се ученици.

В НУ "Христо Смирненски" - от началото на 2017 година е нужно обезпечаване на училището с необходимите специалисти за осигуряване на допълнителна подкрепа на учениците със СОП, предвид реструктурирането на РЦПППО-Враца

В ОУ "Св. Климент Охридски" - За учениците със СОП са подsigурени правоспособни педагогически специалисти- ресурсни учители от РЦПППО и други учители. В екипите за подкрепа за лично развитие участват логопед, психолог; за двама ученици е осигурен рехабилитатор на слуха и говора.

В СУ "Васил Левски" – неправоспособни учители по: Английски език, Информационни технологии, Физическо възпитание и спорт, Музика, Изобразително изкуство.

В ПГО „Елисавета Багряна“ - Училището е обезпечено с 4 броя ресурсни специалисти, подsigурени от РЦПППО - гр. Враца. Те работят с общо 34 ученици със СОП. От тях 32 в дневна форма и 2 в индивидуална форма. Най- големи трудности децата със специални потребности срещат по учебните предмети: БЕЛ и Математика. Поради тази причина допълнителната подкрепа от страна на ресурсните специалисти е насочена главно, към обучението по тези предмети.

СУ „Христо Ботев“ с.Габаре- извеждат следните проблеми:

- Населеното място е отдалечено от общинския и областния център и няма обществен транспорт

- незаинтересованост на родителите;

- родителите не приемат, че детето им има нужда от подкрепа.

СУ „Христо Ботев“ с. Галиче - В училището няма неправоспособни педагогически специалисти. Ресурсен учител, психолог и логопед са подsigурени от РЦПППО, които работят по график с учениците със СОП.

В ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ с. Попица- нередовен учител по Английски език. Училището няма трудности при осигуряване на подкрепа за деца и ученици със СОП.

ОУ „Христо Ботев“ с.Търнава-В училището всички работещи педагози са с висше образование и специалисти в своята област. Единствено учебните предмети физика, химия, музика и изобразително изкуство в прогимназиален етап се преподават от неспециалисти. На учениците със СОП е осигурена подкрепа от ресурсни учители и логопед през РЦПППО Враца, както и психолог, който на граждански договор да извършва психологическа подкрепа на учениците със СОП и техните семейства. Двама ученици в тежко здравословно състояние са на индивидуална форма на обучение, като им е осигурено обучение вкъщи, вкл. и от ресурсен учител. Най-остър в момента е проблемът с назначаването на помощник на учителя. Законът изисква училището да назначи такива хора за сметка на училищния бюджет, а финансова възможност липсва. В същото време има класове с по 5 ученици със СОП, някои с агресивно и автоагресивно поведение. Липсват и подготвени за целта хора, които да бъдат наети.

Изведени проблеми на общинско ниво:

- В сферата на образованието на територията на община Бяла Слатина са заети 466 лица, от които: 157 непедagogически персонал, 307,5 педагогически персонал, в това число- , 18 директори, 7 заместник директори, 245,5 учители, 34 учители в целодневна организация на учебния ден, 1 ръководител на направление ИКТ, 2 педагогически съветници. От всички педагогически специалисти само 7 са без необходимата квалификация.

- От представената информация на ниво образователна институция е видимо, че в тях няма други специалисти освен задължителните за извършване на учебната дейност /*обезпечаване на учебни предмети от задължителната подготовка с учители*/, като само в 2 училища на

**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./**

територията на общината в СУ „Васил Левски“ гр. Бяла Слатина и ПГО „Елисавета Багряна“ гр. Бяла Слатина за учебната 2016/2017 г. е назначен педагогически съветник, което е крайно недостатъчно имайки предвид високия брой на децата в риск.

- За обучението на учениците със специални образователни потребности е осигурена единствено подкрепа от ресурсни учители и логопед през РЦПППО Враца.

- Липса на назначени специалисти: логопеди; социални работници, психолози, ресурсни учители в образователните институции за осъществява на подкрепа на учениците за личностно развитие.

Възможности/предложения за решение на изведените по-горе проблеми:

Предложени решения на ниво училище:

НУ "Христо Ботев" - Разкриване на Общински център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, за подкрепа на личностното развитие на ученици със СОП.

НУ "Цани Гинчев" -Предложения за решение:

- създаване на общински център за подкрепа на личностното развитие;

-създаване на градски логопедичен център с използване на добрите традиции в идентифицирането на говорните нарушения и отстраняването им от най- ранна детска възраст.

НУ "Христо Смирненски"- Община Б.Слатина при възможност да разкрие Център за подкрепа от началото на 2017 година за осигуряването на почасова работа с учениците със СОП-психолог, логопед, ресурсен учител и рехабилитатор на слуха и говора.

ОУ "Св. Климент Охридски" - За осигуряване на още по-адекватна подкрепа е решение назначаването на педагогически съветник/психолог.

СУ "Васил Левски" - Придобиване на педагогическа правоспособност чрез курсове за следдипломна преквалификация по: Английски език и Информационни технологии. Училището ползва услугите на специалисти от Регионалния център за подкрепа на приобщаващото образование.

ПГО „Елисавета Багряна“ - Обособяване на втори ресурсен кабинет в училището;

- Подсигуряване на мултимедия и интернет достъп за всеки ресурсен кабинет;

- Поднасяне на учебния материал в съответствие със стила на учене;

- Осигуряване на необходими нагледни дидактични материали и помощни средства ;

- Консултации между ресурсните учители и учители по предмети ;

СУ „Христо Ботев“ с.Габаре - среща с родителите на децата с образователни потребности;

СУ „Христо Ботев“ с. Галиче - Добра възможност е назначаване на педагогически съветник, който да помага при решаването на възникнали проблеми, както и за превенция на агресивно поведение и негативни прояви.

ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ с. Попица- В училището са назначени двама ресурсни учители от Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦПППО) гр. Враца.

ОУ „Христо Ботев“ с. Търнава- В грижата за учениците със СОП следва да бъде включен по-голям брой специалисти за обща подкрепа/помощник-учители/, за да се осигури възможност за реагиране на всяка възникнала ситуация, както и да не се допуска останалите ученици да бъдат лишавани от вниманието на учителя. Нужно е във всяко училище да има охрана, която да осигурява пропускателен режим и реагира на прояви на агресия между децата, но в малки училища бюджетът е недостатъчен за реализирането на тези идеи. Смятаме, че насочването на средства по европейски програми би дало възможност за по-успешно изпълнение на училищни политики за подкрепа на деца със СОП и опазване на здравето на всички ученици.

Предложени решения на ниво община:

1. В грижата за учениците със СОП следва да бъде включен по-голям брой специалисти за обща подкрепа /психолози, логопеди, помощник-учители/, за да се осигури възможност за реагиране на всяка възникнала ситуация, както и да не се допуска останалите ученици да бъдат лишавани от вниманието на учителя.

2. Нужно е във всяко училище да има охрана, която да осигурява пропускателен режим и реагира на прояви на агресия между децата.

3. Нужно е във всяко училище да има психолог/педагогически съветник за осигуряване на

**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./**

допълнителна подкрепа за личностно развитие за всяко дете и ученик по конкретен случай.

4. Използването на възможностите за проектно финансиране по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ за работа с родителите на деца и ученици застрашени от отпадане.
5. Във формулата за разпределение на средствата получени по единен разходен стандарт за 2017 г., като част от допълнителните компоненти да се предвидят средства в размер на 0,5 % за създаване и финансиране на логопедичен кабинет.
6. При възможност от страна на община Бяла Слатина и осигуряване на централизирано финансиране, през 2017 година да се разкрие Център за подкрепа за личностно развитие, за осигуряване на обща и допълнителна подкрепа на деца и ученици.

✓ **Дейности от общата подкрепа за личностно развитие** по чл. 178, ал. 1 на ЗПУО, с които не всички училищата могат самостоятелно да се справят и изискват общинско координиране са:

- кариерно ориентиране на учениците- дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване с оглед подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда (чл. 180, ЗПУО);
- грижа за здравето- осигурява се чрез гарантиране на достъп на децата и учениците до медицинско обслужване и програми за здравно образование и за здравословен начин на живот (чл. 183, ЗПУО);
- поощряване с морални и материални награди- Децата и учениците се поощряват с морални и с материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност при условия и по ред, определени с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование. Наградите могат да бъдат учредявани: Национални награди от Министъра на образованието и науката, Регионално управление по образование и кметът на общината съответно Регионални и общински награди; от Директора на съответната институция.
- Детските градини, училищата и центрове за подкрепа за личностно развитие са длъжни да осъществяват дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес (чл. 185, ЗПУО);
- ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения- при работата с учениците институциите в системата на предучилищното и училищното образование основават дейността си на принципа на превенцията на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях. Тези мерки се прилагат към всички ученици в обща класна стая по ред, определен в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование(чл. 174,чл.5, ЗПУО); .

✓ **Допълнителната подкрепа за личностно развитие** по чл. 187 на ЗПУО включва:

1. работа с дете и ученик по конкретен случай;
2. психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
3. осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
4. предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;
5. ресурсно подпомагане.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца и ученици:

1. със специални образователни потребности;
2. в риск;
3. с изявени дарби;
4. с хронични заболявания.

С въвеждането на Закона за предучилищно и училищно образование, групата деца и ученици, които ще се възползват от обща и допълнителна подкрепа е много по-широка от действащите

**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./**

нормативни документи до началото на учената 2016/2017г.

Съгласно разпоредбите на чл. 129 от Наредбата за приобщаващото образование, по отношение на ресурсното подпомагане на деца и ученици, общините имат конкретни ангажименти и отговорности:

Чл. 129. (1) Когато детската градина или училището не може да осигури ресурсното подпомагане на децата и учениците със специални образователни потребности, в срок до 10 септември директорът подава информация до съответната община с искане за осигуряването му, като посочва видовете специалисти за ресурсното подпомагане.

(2) В срок до 20 септември общината уведомява директора на детската градина или училището за взетото решение на общинския съвет за начина на осигуряване на ресурсното подпомагане на децата и учениците със специални образователни потребности и за видовете специалисти – от център за подкрепа за личностно развитие на територията на съответната община или чрез възлагане при условията и по реда на чл. 198 ЗПУО.

(3) Когато общината не може да осигури ресурсното подпомагане при условията на ал. 2, дейностите за ресурсно подпомагане се осигуряват от съответния регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование.

IV. ИНФОРМАЦИЯ И АНАЛИЗ НА ДАННИТЕ ЗА МАТЕРИАЛНАТА СРЕДА И УСЛОВИЯ ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

Достъпна архитектурна среда

Училище	Населено място	Достъпна архитектурна среда								
		Входни и комуникационни пространства						Пригодност на помещенията и пространствата за общо ползване за хора с увреждания		
		Достъп ен вход		Достъпност до помещения и пространства				Създадени условия в класни стаи и кабинети за ученици в увреждания	Използваемост на общи помещения - зала, аула, столова, физкултурен салон и др. за ученици с увреждания	Достъпно и пригодно за хора с увреждания санитарно-хигиенно помещение
		Рампа	Подемна платформа	Безопасни парапети	Нехлъзгава настилка	Тактилни ивици	Подемна платформа			
НУ „Христо Ботев“	Гр. Бяла Слатина	да	не	да	да	не	не	да	да	не
НУ „Цани Гинчев“	Гр. Бяла Слатина	да	не	не	не	не	не	Да в 3 кл. стаи	не	не
НУ „Христо Смирненски“	Гр. Бяла Слатина	да	не	да	не	не	не	да	да	не
ОУ „Св. Климент Охридски“	Гр. Бяла Слатина	да	не	да	не	не	не	да	да	да
СУ „Васил Левски“	Гр. Бяла Слатина	да	не	да	не	не	не	не	не	не
ПАГ „Никола Й.	Гр. Бяла	не	не	да	да	не	не	не	не	не

**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./**

Вапцаров	Слатина										
ПГО „Елисавета Багряна“	Гр. Бяла Слатина	да	не	да	да	не	да	не	да	да	
СУ „Христо Ботев“	С.Габаре	не	не	не	не	не	не	не	не	не	не
СУ“Христо Ботев“	С. Галиче	не	не	не	не	не	не	не	не	не	не
ОУ „Св.св. Кирил и Методий“	С.Попица	да	не	да	да	да	не	да	да	да	да
ОУ „Христо Ботев“	С.Търнава	не	не	не	не	не	не	не	не	не	да
ОУ „Георги С. Раковски“	С.Търнак	не	не	не	не	не	не	не	не	не	не
ДГ „Радост“	Гр. Бяла Слатина	не	не	не	не	не	не	не	не	не	не
ДГ „Детелина“	Гр. Бяла Слатина	не	не	не	не	не	не	не	не	не	не
ДГ „Незабравка“	Гр. Бяла Слатина	не	не	да	да	не	не	не	не	не	не
ДГ „Слънчице“	Гр. Бяла Слатина	не	не	Да		не	не	не	не	не	да
ДГ Вълка Н. Ташевска“	С.Търнава	не	не	Да	Да	не	не	да	да	да	да
ДГ „Червена шапчица“	С.Габаре	не	не	да	да	не	не	не	не	не	не

Данни за материалната среда

Училище/ДГ	Населено място	Спортна база			Библиотечно-информационно обезпечаване	Компютърни кабинети	Столово хранене		Транспорт	
		Наличие на физ-културен салон	Наличие на спортна площадка	Осигуреност със спортни съоръжения			В самостоятелен стол	Чрез кетъринг	За ученици до 16 г.	За ученици над 16 г.
НУ „Христо Ботев“	Гр. Бяла Слатина	да	да	да	да	да	да	да	да	Няма пътуващи над 16г.
НУ „Цани Гинчев“	Гр. Бяла Слатина	да	да	не	не	да	да	да	да	Няма пътуващи над 16г.
НУ „Христо Смирненски“	Гр. Бяла Слатина	не	не	не	не	да		да	да	Няма пътуващи над 16г.
ОУ „Св. Климент Охридски“	Гр. Бяла Слатина	да	да	да	да	да	да		да	Няма пътуващи над 16г.
СУ „Васил Левски“	Гр. Бяла Слатина	да	да	да	не	да	не	да	да	Да
ПАГ „Никола Й. Вапцаров	Гр. Бяла Слатина	да	да	не	да	да	не	не	да	Да
ПГО „Елисавета Багряна“	Гр. Бяла Слатина	да	да	да	да	да	не	не	да	да

**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./**

СУ „Христо Ботев“	С.Габаре	да	не	да	да	да	да	да	да	Да
СУ “Христо Ботев“	С. Галиче	да	да	не	да	да	не	да	да	да
ОУ „Св.св. Кирил и Методий“	С.Попица	не	да	да	да	да	да	да	да	Няма пътува- щи над 16г.
ОУ „Христо Ботев“	С.Търнава	не	да	да	да	да	да	да	да	Няма пътува- щи над 16г.
ОУ „Георги С. Раковски“	С.Търнак	да	да	не	не	да	не	да	Ня ма път ува щи	Няма пътува- щи над 16г.
ДГ „Радост“	Гр. Бяла Слатина	да	не	не	не	-	да	-	-	-
ДГ „Детелина“	Гр. Бяла Слатина	не	Да	да	да	-	да	-	-	-
ДГ „Незабравка“	Гр. Бяла Слатина	да	не	да	да	-	да	-	да	-
ДГ „Слънчице“	Гр. Бяла Слатина	не	Не	да	да	-	да	-	-	-
ДГ Вълка Н. Ташевска“	С.Търнава	да	да	не	не	-	да	-	-	-
ДГ „Червена шапчица“	С.Габаре	да	не	да	Да		да	-	да	-
Общо:										

Бюджет /детски и учебни заведения /:

Финансови средства за последната бюджетна година (2016): сума или процент

Училище	бюджет 2016				
	общо средства	от дър- жавния бюджет	от общинския бюджет	от проекти	собствени приходи
НУ "Христо Ботев" гр. Бяла Слатина	489393	480086		0	452
НУ "Цани Гинчев" гр. Бяла Слатина	345964	338714			255
НУ "Христо Смирненски" гр. Бяла Слатина	325002	315910	0	2034	90
Основно училище "Св. Климент Охридски", гр. Бяла Слатина	682460	638771	0	7368	422
Средно училище "Васил Левски" гр.Бяла Слатина	908149	842 222		2475	689
ПАГ "Н. Й. Вапцаров" гр. Бяла Слатина	767 479.00	732842	0		7418
ПГО "Ел.Багряна" гр. Бяла Слатина	435752.83	421768	0	13984.83	0
СУ "Христо Ботев",с.Габаре	470078	457583	0	2500	627
СУ "Христо Ботев",с.Галиче	373415	347270			85
ОУ "Св.св.Кирил и Методий" с.Попица	321428	313341	0	0	2056
ОУ "Христо Ботев" с.Търнава	470430	453637		2365	4200
ОУ "Г.С.Раковски"с.Търнак	325583	306618	0	9 890	1160
ДГ "Радост" гр. Бяла Слатина	279231	209865	59838		
ДГ "Детелина" гр. Бяла Слатина	338312	268863	65547		
ДГ "Незабравка" гр. Бяла Слатина	360724	283251	72870		
ДГ "Слънчице" гр. Бяла Слатина	326552	258120	66060		
ДГ "Ч. шапчица " с.Габаре	242943	189922	53021		
ДГ "В.Ташевска" с.Търнава	375229	287560	72664		

**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./**

- от държавния бюджет – 7056020 лв.
- от общинския бюджет - 390000 лв.
- от проекти- 40616,83 лв.
- друго / собствени приходи – 17454 лв.

Изведени проблеми на училищно и общинско ниво, свързани с осигуряването на пълноценна материална среда за образование на учениците и подкрепа за личностното им развитие:

✓ **Данни за достъпна архитектурна среда**

• **Достъпен вход:**

- Изградена рампа - само в 7 образователни институции;
- Подемна платформа – няма в нито една образователна институция

• **Достъпност до помещения и пространства:**

- Обезопасени парапети – в 11 образователни институции;
- Нехлъзгава настилка – в 7 образователни институции;
- Подемна платформа- в една образователна институция
- Тактилни ивици – в 1 образователна институция

• **Създадени условия в класни стаи и кабинети за ученици с увреждания – само 6 образователни институции.:**

• **Използваемост на общи помещения - зала, аула, столова, физкултурен салон и др. за ученици с увреждания - само 6 образователни институции.**

• **Достъпно и пригодно за хора с увреждания санитарно-хигиенно помещение- само 6 образователни институции.**

✓ **Данни за материалната среда**

• **Спортна база**

- **Наличие на физкултурен салон – в 9 училища и 4 детски градини.**
- **Наличие на спортна площадка- 10 училища и 3 детски градини**
- **Осигуреност със спортни съоръжения – 7 училища и 4 детски градини**
  - **Библиотечно-информационно обезпечаване - в 8 училища и 4 детски градини**
  - **Компютърни кабинети са изградени във всички училища**
  - **Столово хранене – За учениците в училищата на територията на**

общината - храната се приготвя от Общинско предприятие „Пазари и социални дейности“, а в детските градини в самостоятелни кухни по места.

От представената информация е видимо, че достъпната архитектурна среда в образователните институции на територията на общината не е на нужното ниво, има само елементи на такава. В много образователни институции общите помещения и пространства не са пригодени за ученици с увреждания.

Институциите в системата на ПУО за осигуряването на пълноценна материална среда за образование на учениците и подкрепа за личностното им развитие разчитат предимно на средствата от делегирана държавна дейност, които средства са недостатъчни. Необходимо е търсене на алтернативни източници за финансиране, единият от които е европейското финансиране.

Възможности/предложения за решение на изведените по-горе проблеми:

Съгласно чл.106, ал.2 от Наредбата за приобщаващо образование достъпната архитектурна среда в институциите в системата на предучилищното и училищно образование трябва да е съобразена с елементите на сградите и съоръженията със специфични изисквания за различните видове увреждания – предвижване на дълги разстояния, по наклонени повърхности, с технически помощни средства, с водач, качване и слизване по стълби, натискане на бутони за хващане, обсег и достъпност, височина на погледа, както и средствата за сигнализация и информация среда.

Образователните институции не разполагат с достатъчно финансови средства за подобряване на достъпната архитектурна среда, необходимо е общината да търси възможности чрез програми и проекти за промяна на архитектурната среда. Финансовите средства на образователните

**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./**

институции са предимно от делегирана държавна дейност, необходима е по-активна дейност от страна на ръководствата за работа по проекти .

В училищата и детските градини, в които няма физкултурни салони да се изградят спортни площадки.

V. ИНФОРМАЦИЯ И АНАЛИЗ НА ДАННИТЕ ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ И ПАРТНЬОРСКИ МРЕЖИ

1. Данни за изградените партньорства между образователните институции и други заинтересовани страни

Населено място	Училище	Изградени партньорства (моля, посочете конкретно)						
		НПО	Културни институции	ЦОП	Доставчици на социални услуги (ЦНСТ и др.)	Клубове	Партньорства по проекти, свързани с подкрепа на учениците	Други
Бяла Слатина	НУ „Христо Ботев“	Сдружение „1 юни“ гр. Бяла Слатина	НЧ „Развие-1892“ гр. Бяла Слатина	не	не	ФК „Чавдар“ ВК „Чавдар“	МОН,ДФЗ	не
Бяла Слатина	НУ „Цани Гинчев“	Сдружение „1 юни“ гр. Бяла Слатина	НЧ „Развие-1892“ гр. Бяла Слатина	не	ЦНСТ с.Б.геран	СК по джудо	не	не
Бяла Слатина	НУ „Христо Смирненски“	ЦМЕДТ „Амалипе“ гр. Велико Търново	НЧ „Развие-1892“ гр. Бяла Слатина	не	Сдружение „1 юни“	ФК „Чавдар“ ВК „Чавдар“	Фондация „Америка за България“	Гръст за социална алтернатива
Бяла Слатина	ОУ „Св. Климент Охридски“	Сдружение „1 юни“ гр. Бяла Слатина	НЧ „Развие-1892“ гр. Бяла Слатина	не	ЦНСТ с. Бърдарски геран; ЦНСТДМУ гр. Бяла Слатина; Преходно жилище	ФК „Чавдар“ ВК „Чавдар“ СК по джудо „Чавдар“		
Бяла Слатина	СУ „Васил Левски“	Сдружение „1 юни“ гр. Бяла Слатина; „Джунийр Ачийвмънт“-България; Северозапад Арт	БНР- Видин; НЧ „Развие-1892“ гр. Бяла Слатина; Вестник „Враца днес“	не		Спортен клуб Бяла Слатина		РПУ; РУПБЗН гр. Бяла Слатина; Местна кабелна телевизия
Бяла Слатина	ПАГ „Никола Й. Вапцаров“	Сдружение „1 юни“ гр. Бяла Слатина	НЧ „Развие-1892“ гр. Бяла Слатина	не	ЦНСТ с.Бърдарски и геран	ФК „Чавдар“ ВК „Чавдар“		"Златекс"ООД ЕТ "Виялишки-90", ЕТ "Борислав Мотовски"; ЕТ "Красимир Златанов"
Бяла Слатина	ПГО „Елисавета“	Сдружение „1 юни“ гр. Бяла Слатина	НЧ „Развие-1892“ гр. Бяла Слатина	не	ЦНСТ с. Бърдарски	ФК „Чавдар“ ВК „Чавдар“	ЦОИДУЕМ	

**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./**

	Багряна“	Слатина	Слатина		геран; ЦНСТДМУ гр. Бяла Слатина; Преходно и наблюдава но жилище			
С. Габаре	СУ „Христо Ботев“	Сдружение „1 юни“ гр. Бяла Слатина	НЧ „Зора 1904“	не				
С. Галиче	СУ „Христо Ботев“	ЦМЕДТ „Амалипе“ гр. Велико Търново; Сдружение „1 юни“ гр. Бяла Слатина		не			ПГО „Е.Багряна“	
С. Попица	ОУ „Св.св. Кирил и Методий“	не	НЧ „Напредък“ с. Попица	Не	не	не	не	не
С. Търнава	ОУ „Христо Ботев“	УН при ОУ с. Търнава; Сдружение „1 юни“ гр. Бяла Слатина	НЧ „Напредък“ с. Търнава	не	не	Клуб на пенсионера	НПО	
С. Търнак	ОУ „Георги С. Раковски“	Сдружение „1 юни“ гр. Бяла Слатина	НЧ „Васил Левски“ с. Търнак	не	не	Клуб на пенсионера		
Бяла Слатина	ДГ „Радост“	Сдружение „1 юни“ гр. Бяла Слатина	НЧ „Развие-1892“ гр. Бяла Слатина	Не	ЦНСТ с. Бърдарски геран			
Бяла Слатина	ДГ „Детелина“	Сдружение „1 юни“ гр. Бяла Слатина	НЧ „Развие-1892“ гр. Бяла Слатина	Не	не			
Бяла Слатина	ДГ „Незабравка“	Сдружение „1 юни“ гр. Бяла Слатина	НЧ „Развие-1892“ гр. Бяла Слатина	Не	не			
Бяла Слатина	ДГ „Слънчице“			Не	не			
С. Търнава	ДГ „Вълка Н. Ташевска“		НЧ „Напредък“ с. Търнава	не	не			
С. Габаре	ДГ „Червена шапчица“	Сдружение „1 юни“ гр. Бяла Слатина Сдружение „Нов път“ с. Хайредин	НЧ „Зора“ с. Габаре	не	не			

Изведени проблеми на училищно и общинско ниво, свързани с взаимодействието на образователната институция със социални партньори:

Институциите в сферата на предучилищното и училищно образование имат изградени партньорства за взаимодействие със социални партньори в рамките на действащите неправителствени организации, спортни клубове, читалища на територията на общината.

Възможности/предложения за решение на изведените по-горе проблеми:

Н/П

**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./**

2. Институции и други организации /НПО, социални услуги и др./, функциониращи на територията на общината, които биха могли да бъдат привлечени за изпълнение на дейности по подкрепа за личностно развитие

Община Бяла Слатина се характеризира с минимален брой социални услуги, предоставяни в общността. Изхождайки от възможностите, които са предлагани през годините от държавната политика, в Общината са развити еднотипни социални услуги като жилища и центрове от семеен тип и по-малко се експериментира с други форми на социална подкрепа – като мобилна работа, помощ в домашни условия, жилищно настаняване с различни степени на подкрепа и др.; Разкритите услуги за деца са изцяло в общността. Необходимо е да се разшири палитрата от услуги за деца/младежи, за да се създадат възможност за задоволяване потребностите на идентифицираните целеви групи. Необходимо е да продължи предоставянето на социални услуги от резидентен тип, при които се създават условия за живот в среда, близка до семейната за ограничен брой деца и се гарантира индивидуалната грижа за ползвателите. Услугите за деца предоставят качествени грижи, но имат малък капацитет и съответно по-малък брой специалисти, които работят индивидуално с децата.

Дефицити в услугите за деца се установяват в липсата на достатъчно услуги по:

- работа с родители на деца с увреждания в подкрепа на уменията за отглеждането на децата и адекватното възприемане на проблема;
- програми, осигуряващи асистиенти за децата с увреждания, чрез които се подпомага професионалната реализация на родителите, развиват се умения у децата за преодоляване на различията, породени вследствие на увреждането.

През последните години се наблюдава активно участие на неправителствения сектор от страна на Сдружение „Първи юни“ при разработване и прилагане на местни политики в областта на социалните услуги. Сдружение „Първи юни“ участва в проекта на община Бяла Слатина -Център за деца и родители „Аз и моето семейство“ за социално включване на представителите на уязвимите групи, както и разработването и действието на проекта „Участвам, дарявам, променям“, за създаване, развитие и финансиране на местни инициативи, разрешаване на социални проблеми, развитие на културата на дарителството и доброволчеството на местно ниво, реализиране на идеи в областта на културата, на опазването на околната среда, ранното детско развитие и социалното включване. Сдружение „Първи юни“ продължава да е най-дейната неправителствена организация, работеща на територията на общината. През периода ноември 2015 – ноември 2016 г. сдружението реализира редица дейности и инициативи в партньорство с различни институции.

През декември 2015 г. беше проведена първата в историята на Бяла Слатина „Вечер на дарителите“, която събра съмишленици, дарители и приятели, участващи в каузи по развитие на дарителството и доброволчеството на местно ниво. Вечерта на дарителите е част от инициативата „Участвам – дарявам – променям!“, която сдружение „Първи юни“ осъществява със съдействието на община Бяла Слатина.

В периода март – май 2016 г. се реализираха няколко малки проекти по програма „Участвам – дарявам – променям“ на сдружение „Първи юни“:

- Проект „Учим – играем, работим - спортуваме“, на Професионална гимназия по облекло „Елисавета Багряна“, град Бяла Слатина с основна цел: Създаване на подходящи условия за спорт и отпих на учениците от училището и младежите от града чрез изграждане на комбинирана спортна площадка;
- Проект „Участвай и променяй света и себе си“, Народно читалище „Зора 1904“, село Габаре с основна цел: обогатяване дейността на читалище „Зора“ и културния живот на село Габаре чрез осигуряване на благоприятни и здравословни условия за провеждане на репетиции и други мероприятия на самодейци, деца и младежи и възпитание на младите хора в дух на уважение и отговорност за съхраняване на културните традиции и историческа памет за родното място.
- Проект „Играя и уча на двора“, Целодневна детска градина „Незабравка“, гр. Бяла Слатина с цел създаване на съвременни условия за игра, учене и спорт на децата в двора на детската градина;
- Проект „Приятели на природата“, Неформална гражданска група – село Соколаре с цел: формиране на природозащитно мислене, съзнание и ценности сред населението на село Соколаре чрез изграждане на работещ еко – клуб;

**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./**

- Проект „Зад нас е паметта на предците ни, пред нас са очите на децата ни”, Народно читалище „Напредък 1898”, село Търнава с основна цел: обогатяване на културния живот на гражданите и гостите на село Търнава чрез обновяване и разширяване на Етнографски музей „Кътче ОБИЧ” и събиране и възстановяване на съществуващи предмети от бита и традиционните занаяти от миналото на селото.

От средата на юли 2016 г. сдружение „Първи юни” реализира проект „Заедно в общността”, финансиран от Фонд „Социална закрила” към Министерство на труда и социалната политика. Благодарение на ръководството на НЧ „Развитие – 1892” и община Бяла Слатина организацията има възможност да реализира дейности в подкрепа на деца и младежи с интелектуални затруднения в помещения, предоставени за безвъзмездно ползване от страна на Читалището.

От септември 2016 г. в партньорство с община Бяла Слатина сдружение „Първи юни” изпълнява проект „Младите хора – ключ за устойчиво развитие”, осъществяван с финансовата подкрепа на Търговско-промишлена палата, гр. Враца. Очаква се в края на проекта да бъде създаден Младежки парламент в община Бяла Слатина.

Другата неправителствена организация, която активно участва е Център за развитие на общността, основан от Център за междуетнически диалог и толерантност –Амалипе - с области на дейност: Работа в общността по повишаване на нейната самоорганизация, провеждане на общностни събития (отбелязване на календарни празници, културни събития и др.), изграждане на механизми за помощ на лица в риск, изграждане на механизми за насърчаване на личностното и професионалното развитие (клубове по интереси, клубове за професионално ориентиране), предоставяне на услуги, базирани в общността; Превенция на отпадането на деца от училище и реинтеграция на отпаднали в училищната система; Повишаване на образователното ниво: насърчаване продължаването в по-висока образователна степен и на участие във форми на учене през целия живот; Превенция на ранните и насилствените бракове и помощ на жертвите на ранни и насилствени бракове; Превенция на изоставянето на деца в институции; Превенция на домашното насилие; Професионално ориентиране; Посредническа –застъпничество.

През 2016 г. доброволци от Център за развитие на общността „Амалипе” - Бяла Слатина иницираха и организираха съвместно с общината следните събития: “Слънцето свети еднакво за всички”, “Международния ден на ромите - 8 април “ бе отбелязан с пъстрота, цветна феерия, веселие, танци и много музика в салона на читалище “Развитие - 1892” гр. Бяла Слатина. В програмата на община Бяла Слатина взеха участие доброволците от Центъра за развитие на общността „Амалипе”- Бяла Слатина и ученици от учебните заведения.

VI. Обобщен анализ на състоянието в общината /общинска политика по подкрепа на личностното развитие на децата и учениците, специфични условия, обективни и субективни трудности, рискове, възможни решения. Сътрудничество между институциите в системата на предучилищното и училищното образование, държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги/.

❖ С влизането в сила на новия образователен закон – Законът за предучилищното и училищното образование се промени и структурата на общинската образователна мрежа. Община Бяла Слатина има изградена и добре функционираща системата за предучилищно и училищно образование, която вече обхваща 11 общински училища, от които 3 начални, 4 основни, 3 средни и 1 професионална гимназия, 1 държавно професионално училище и 6 детски градини:

- Начално училище „Христо Ботев“ гр. Бяла Слатина;
- Начално училище „Цани Гинчев“ гр. Бяла Слатина;
- Начално училище „Христо Смирненски“ гр. Бяла Слатина;
- Основно училище „Св. Климент Охридски“ гр. Бяла Слатина;
- Средно училище „Васил Левски“ гр. Бяла Слатина;
- Професионална агротехническа гимназия „Никола Й. Вапцаров“ гр. Бяла Слатина;
- Основно училище „Христо Ботев“ с.Търнава;
- Основно училище „Св.св. Кирил и Методий“ с.Попица;
- Основно училище „Георги Стойков Раковски“ с.Търнак;
- Средно училище „Христо Ботев“ с.Габаре;
- Средно училище „Христо Ботев“ с.Галиче;

ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./

- ПГО „Елисавета Багряна“ гр. Бяла Слатина – държавно.
- ДГ „Радост“ гр. Бяла Слатина, изнесена база в с.Бърдарски геран;
- ДГ „Детелина“ гр. Бяла Слатина, изнесена база в с.Търнак;
- ДГ „Незабравка“ гр. Бяла Слатина изнесени бази в селата Соколаре и Тлачене;
- ДГ „Слънчице“ гр. Бяла Слатина, изнесена база в с.Попица;
- ДГ „Вълка Ташевска“ с.Търнава, изнесени бази в с. Алтимир и с.Галиче;
- ДГ „Червена шапчица“ с.Габаре, изнесена база в с.Бъркачево.

В детските градини и училищата са създадени условия за обхват на ученици, подлежащи на задължително обучение. Съвместно с ръководствата на институциите в системата на предучилищното и училищното образование се работи по обхвата на децата и учениците, които трябва да постъпят в подготвителни за училище групи и в I, V, и IX клас.

Влизането в сила на Закона за предучилищното и училищно образование от 01.08.2016 г. и Наредба № 5 от 3.06.2016 г. за предучилищното образование доведе до промени в предучилищната подготовка в община Бяла Слатина в съответствие с новата нормативна рамка. С протокол №14/31.08.2016 г. Общинският съвет – Бяла Слатина прие Наредба № 26 за условията и реда за записване, отписване и преместване на децата в детските градини на територията на община Бяла Слатина, разработена от Дирекция “Хуманитарни дейности и интеграция“. Във връзка с новите форми на организация на образователния процес в детските заведения бяха направени и изменения в Наредба № 5 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Бяла Слатина.

- ❖ За община Бяла Слатина един от приоритетите –залегал в общинския план за развитие за периода 2014-2020 година е „Усъвършенстване и развитие на услугите и инфраструктурата в сферите на образованието, здравеопазването, културата и спорта“, включващ в себе си дейности, пряко насочени към разширяване на достъпа до качествено образование, а вторият приоритет „Подобряване на условията за социално включване на групите в риск и ограничаване на изолацията“, включващ дейности, пряко насочени към усъвършенстване на съществуващите социални услуги, разкриване на нови социални услуги и осигуряване на включване на групите в неравностойно положение. В тази връзка община Бяла Слатина се стреми чрез изготвянето на проекти да разшири обхвата на дейностите, като:
- ❖ От месец август 2016 година на територията на общината се изпълнява **Проект „Център за социално включване „Аз и моето семейство“**, финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г., приоритетна ос 2 „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Проектът е на стойност 295 980,40 лева, като срокът за неговото изпълнение е 26 месеца. Общата цел на проекта е свързана с превенция на социалното изключване и ограничаване на бедността сред децата. Тя ще бъде постигната чрез подобряване качеството и обхвата на услугите за ранно детско развитие в община Бяла Слатина, подобряване на достъпа до здравни грижи и повишаване на училищната готовност на над 300 деца, 15, от които с увреждания, за включване в образователната система. Освен това ще се подкрепят формирането на родителски умения и подобряването на семейната среда сред уязвимите групи родители. По проекта се предоставят услуги по ранна интервенция на деца с увреждания, подкрепа на семействата за ранно развитие на децата, превенция и предотвратяване на детските заболявания, както и мотивация и подготовка за равен старт в училище. В предоставянето на услугата ще бъдат ангажирани двама педагози и двама медиатори. За осигуряване на подходящи условия за предоставяне на качествени услуги и за гарантиране на пълноценното физическо, емоционално и познавателно развитие на всяко дете, по проекта ще бъде нает екип за управление и функциониране на услугите в Центъра.
- ❖ Друг значим проект, за изпълнението на който Община Бяла Слатина подписа Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, е **проект „От ранно детско развитие към образователна интеграция“** по приоритетна ос 3 на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) на стойност 197 313 лева. Това стана факт на 01.08.2016 г. Общата цел на проекта е създаване на условия за образователна интеграция на децата от етническите малцинства, на възраст между 4 и 6 години, живущи на територията на Община Бяла Слатина, чрез осигуряване на равен достъп до предучилищно образование и по-

ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./

стабилна среда за ранно развитие. Тази цел ще бъде постигната посредством подобряване условията за равен достъп до предучилищна подготовка и възпитание, развиване на интереси и умения за общуване, допълнителни занимания за създаване на по-добри езикови умения при деца, боравещи с различен от българския език. За успешното постигане на основната цел на проекта ще изиграят важна роля както привличането на родителите в процеса на взаимодействие „семејство – детска градина“, така и повишаването на тяхната мотивация за отговорно родителство и осъзнаване на ползите от образованието за житейската реализация на децата им. Проект „От ранно детско развитие към образователна интеграция“ предвижда дейности, чрез реализацията, на които ще бъдат постигнати желаните резултати, свързани и със създаване на условия за изпълнение на общинската политика за образователна интеграция на децата, принадлежащи към етническите малцинства. Партньори по проекта са: Сдружение „Първи юни“, ДГ „Вълка Ташевска“, ДГ „Червена шапчица“, ДГ „Детелина“ и ДГ „Незабравка“. Изпълнението на проекта ще продължи 14 месеца, като предвидените дейности следва да приключат не по-късно от 31.12.2018 г.

- ❖ Предстои подписването на договор по Проект „Обучение за успех“ по процедура BG05M2OP001-3.002 „Образователна интеграция на учениците от етническите малцинства и/или търсеци или получили международна закрила“ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020. Проектът е на обща стойност 376 540,00 лв., с продължителност 20 месеца. Община Бяла Слатина ще изпълнява проекта в партньорство със Сдружение с нестопанска цел „1 юни“ и 10 училища на територията на община Бяла Слатина. Проектът цели създаването на условия за образователна интеграция на ученици и младежи от етническите малцинства в община Бяла Слатина, чрез осигуряване на равен достъп до училищно образование за постигане на успешна професионална, социална и творческа реализация. Проектното предложение предвижда да бъдат обхванати 300 родители и 709 ученици от етническите малцинства и от маргинализирани групи. Дейностите, които ще се реализират в рамките на проекта, включват различни и разнообразни занимания с учениците и работа с техните родители. Предвидено е допълнително обучение по български език за учениците, за които българският език не е майчин. Освен това са включени и дейности със застрашени от отпадане ученици и дейности за съхранение и развитие на културната идентичност, включващи занимания по изобразително изкуство, спорт, музика и други. За бъдещите зрелостници е осигурена допълнителна подготовка, с която ще финализират своето обучение чрез успешно представяне на държавните зрелостни изпити. В хода на изпълнение на дейностите с цел привличане на родителите в грижата за учениците и по-активното им участие в учебно-възпитателния процес ще бъдат организирани тематични сесии, приятелски групи, неформални срещи и дискусии, които ще осигурят среда за опознаване на родителите и учениците. Всички тези съвместни дейности, както и работа на терен и оказването на емоционална подкрепа родителите ще бъде осигурено от партньора по проекта - СНЦ „Първи юни“. За изпълнението на всички занимания с учениците по проекта се предвижда да бъдат закупени разнообразни учебни помагала и пособия, дидактически материали, играчки, спортни пособия и оборудване за училищата.

В резултат от изпълнението на планираните дейности се очаква да бъдат постигнати следните резултати :

- подобрени условия за равен достъп до училищно образование;
  - компенсиране пропуските при усвояване на учебния материал за учениците от етническите малцинства;
  - взаимно опознаване на учениците от различни етноси и възпитанието им в дух на толерантност;
  - създадени условия за изпълнение на общинската политика за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;
  - повишена мотивация на родителите за участие в образователния процес.
- ❖ Община Бяла Слатина е подала и проектно предложение по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 по Приоритетна ос 3: „Регионална образователна инфраструктура“ с наименование на процедурата: BG16RFOP001-3.002” ПОДКРЕПА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ УЧИЛИЩА В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ”. Основната цел на проекта е създаване на модерни условия за професионално обучение на учениците чрез цялостно обновяване на сградния фонд на

ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./

Професионална агротехническа гимназия "Никола Йонков Вапцаров" град Бяла Слатина. Проектът е на стойност 1 300 000.00 лева, като се финансират до 100% от всички допустими разходи по проекта. Периода за изпълнение на проектното предложение е 16 месеца. В този период ще бъдат извършени ремонтни дейности и цялостно обновяване на сградния фонд на ПАГ "Н. Й. Вапцаров" гр. Бяла Слатина. Сградите, обект на интервенция са учебния корпус, физкултурния салон и работилниците за практическо обучение. Освен сградния фонд, ремонтни дейности ще се извършват и на прилежащото дворно пространство и външна спортна площадка на училището. С този проект ще се създадат условия за модернизирани образователни услуги и въвеждането на нови методи на обучение, които ще повишат и задържат интереса на учениците. Изпълнението на проекта ще допринесе за намаляване на броя на преждевременно напусналите ученици и тяхното успешно реализиране на пазара на труда. Освен модерни образователни услуги, с проекта ще се осигурят и условия за равен достъп на хората с увреждания до професионално образование. В резултат от изпълнението на дейностите по проекта ще бъдат постигнати следните резултати:

- подобрени условия за равен достъп до училищно образование;
- подобрена материално-техническа база на училището;
- създадени съвременни условия за учебен процес
- ❖ Институциите в системата на предучилищното и училищно образование на територията на общината са на делегиран бюджет, което им позволява самостоятелно да планират разходите и определят специалистите, от които се нуждаят.
- ❖ Съществува необходимост от прилагане на активна политики от страна на образователните институции за реализиране на проекти, финансирани със средства по различните оперативни програми на Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС, както и чрез други фондове и програми, за осигуряване на допълнителен финансов ресурс.
- ❖ Създадени са условия за сътрудничество и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование, като са необходими процедури за повишаване на ефективността на комуникацията между тях.
- ❖ На територията на Община Бяла Слатина след изготвения анализ са установени потребности от превантивна, диагностична, корекционна и ресоциализираща работа с деца и ученици, ресурсно подпомагане на деца и ученици със СОП, педагогическа и психологическа подкрепа, прилагане на програми за подкрепа и обучение за семействата на децата и учениците с увреждания, но общината към момента няма изграден център за подкрепа на личностно развитие. Съгласно действащите разпоредби на ЗПУО, при липса на Център за подкрепа за личностно развитие, след решение на Общински съвет, могат да се възложат дейностите за подкрепа и на център от друга община или могат да бъдат възложени на лицензирани доставчици на социални услуги.
- ❖ Организирането и осигуряването на дейностите за подкрепа на личностното развитие на територията на община Бяла Слатина, е динамичен процес, който е необходимо да е в съответствие с разпоредбите на ЗПУО, с променящите се потребности на образователната система. Осигуряването на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията на всяко дете и ученик налага координираност между всички участници в образователния процес и органи на управление на централно и местно ниво.

VII. Добри практики на общинско ниво във връзка с разработени политики за:

1. подкрепа за личностно развитие на детето и ученика;

Община Бяла Слатина осигурява на всички деца и ученици подлежащи на задължително обучение, които пътуват до средищните и приемащи детски градини и училища безплатен транспорт, създава условия за целодневна организация на учебния ден; осигурява столово хранене с поевтиняване на храната – храната се приготвя в общинско предприятие „Пазари и социални дейности“; осигурява медицинско обслужване във всички образователни институции;

Продължава въведената през ноември 2013 г. практика да се изпращат уведомителни писма до родители на деца подлежащи на задължителна предучилищна подготовка, допуснали повече от 3 дни отсъствия от детска градина без уважителна причина. Детските градини ежесечно до 5 число на месеца изпращат справки за отсъстващите пет и шестгодишни деца, след което от страна на общината се изпращат уведомителни писма до родителите с конкретен срок за явяване. Голяма част от родителите посещават дирекция „Хуманитарни дейности и интеграция“, където са консултирани и

ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./

са разяснени правата и задълженията им. За всеки от разговорите е съставен протокол от проведена среща с подпис на родителя и гл. експерт. Резултатите показват, че изпращането на уведомителни писма е добра практика и ще продължи и през настоящата учебна година, тъй като броят на отсъстващите без причина пет и шестгодишни деца е редуциран до минимум.

Община Бяла Слатина разполага и с 1 брой здравен медиатор, който организира и провежда беседи с ученици и техните родители. През 2016г. са проведени следните беседи: в ПГО „Елисавета Багряна“, гр. Бяла Слатина на тема „Домашното насилие“, която включва 52 участници. Раздадени са информационни материали по темата.; Беседа с деца и родители, в ОУ „Христо Ботев“, с.Търнава, на тема – „Личната хигиена“; Съвместно с ЦРО „Амалипе“ в СОУ „Христо Ботев“, с.Галиче беседа на тема „Честота и хигиени навици“; Съвместно с ЦРО „Амалипе“ в ОУ „Георги С.Раковски“, с.Търнак беседа на тема – „Чистота и хигиени навици“.

МКБППМН продължава работата си по изпълнение на своята основна цел – превенция на детската престъпност и асоциално поведение. Работещите в комисията професионалисти насочиха своята дейност към справяне с първопричините за появата на детската престъпност, кризата на ценностната система, нравствените дефицити, неефективния родителски контрол, социално-икономическите проблеми и дистанцията общество – училище – семейство. Комисията поддържа непрекъснатата връзка с директорите на училищата и съгласува своята дейност с тази на училищните комисии. Посещават се всички училища на територията на общината, където се провеждат разговори и беседи, изнасят се лекции и се представят презентации по превенция на агресията, трафика на хора, СПИН и наркомания. Част от организиранията мероприятия са: Ден на отворените врати в полицията, Спорт за толерантност, Ден на розовата фланелка, посветен на борбата с тормоза в училище, Лексикон на приятелството, Детство мое – далечно, но вълшебно, Здравей лято и др. Проведени са заседания с председателите на УКДР за подобряване на съвместната дейност между тях и МКБППМН, а също така са организирани и съвместни мероприятия, насочени към превенцията на деца и семейства в риск. МКБППМН оказва съдействие на училищните ръководства за обхващане на подлежащите на задължително образование деца и тяхното задържане в училище, чрез активна и своевременна намеса на обществените възпитатели към Консултативния кабинет, чиято основна задача е оказване на своевременна, адекватна и професионална помощ на деца с рисково поведение и на родители, които срещат затруднения при отглеждането и възпитанието на децата си.

За ограничаване на отпадането на учениците, община Бяла Слатина успешно работи и с общностните модератори към ЦМДТ „Амалипе“, като по подадени сигнали от училищата за ученици застрашени от отпадане се осъществяват съвместни срещи с родители за предотвратяване на отпадането на учениците от училище.

Ежегодно се разработва ваканционна програма за ангажиране на свободното време на учениците през лятото и безплатен достъп до спортни обекти и съоръжения.

2. изграждане на позитивен организационен климат-

Диалогичност между заинтересованите страни: общината, образователни институции, РУО Враца, неправителствените организации, социалните институции, и другите заинтересовани страни.

VIII. Предложения за мерки и дейности, които да бъдат включени в Областната стратегия за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците в област Враца за периода 2016-2018 г.

Идентифицирана потребност от разкриване /функциониране на ЦПЛР на общинско ниво: да

Насоченост на дейностите

Центровете за подкрепа за личностно развитие	Потребност /да /не/	Предложения за мерки и дейности за включване в Областната стратегия
1. За развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта;	да	1.проучване на интересите, способностите и компетентностите на децата и учениците и създаване на условия за тяхното пълноценно развитие и изява на общинско, областно,

**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ
НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ВРАЦА /2016 г. – 2018г./**

		<p>национално и международно ниво;</p> <p>2. организирани и провеждани на занимания в групи по интереси в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, гражданското и здравното образование, както и за придобиване на умения за лидерство;</p> <p>3. организирани на образователна, творческа, спортна дейност за деца и ученици на общинско, областно, национално равнище, включително и през ваканциите;</p>
2. За кариерно ориентиране и консултиране	да	<p>-подпомагане на професионалното ориентиране на учениците чрез стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта;</p> <p>-участие в общински, областни, национални проекти, програми и форуми в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта. Ще се ползват услугите на Център за кариерно ориентиране Враца</p>
3. За превантивна, диагностична, рехабилитационна, корекционна и ресоциализираща работа с деца и ученици	да	Към момента дейността се предоставя от МКБППМН и обществените възпитатели към Консултативния кабинет
4. За ресурсно подпомагане на деца и ученици със специални образователни потребности;	да	Обособяване на ресурсни кабинети във всяка една образователна институция
5. За педагогическа и психологическа подкрепа	да	Дейността ще се осъществява от ЦОП за деца от 7 до 18 години и семействата им Разкритият по проект на ОП РЧР Център «Аз и моето семейство» ще предоставя педагогическа и психологическа подкрепа за деца от 0 до 7 години
6. За прилагане на програми за подкрепа и обучение за семействата на децата и учениците с увреждания	да	Дейността ще се осъществява от ЦОП и Център «Аз и моето семейство» , разкрит по проект по ОП РЧР

Събрали информацията (имена, фамилия; месторабота, длъжност):

1. Весна Маринков-Павлова – гл. експерт в дирекция ХДИ
2. Дарина Георгиева Кръстева- Вълешкова- гл. експерт в дирекция ХДИ

Съгласувал:

Б. Петкова – директор на дирекция ХДИ